Fagplan for pedagogikk (30 studiepoeng) i praktisk-pedagogisk utdanning

Studiet bygger på Rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning, fastsatt 03.04.2003 av Utdannings- og forskningsdepartementet. Fagplan for pedagogikk (30 studiepoeng) i praktisk-pedagogisk utdanning for kunsthåndverkere og kunstnere ble godkjent av Avdelingsstyret 07.05.2003.

Fagplan for pedagogikk (30 studiepoeng) i praktisk-pedagogisk utdanning er felles for Praktisk-pedagogisk utdanning i formgiving, kunst og håndverk (60 studiepoeng) og Praktisk-pedagogisk utdanning i drama og teaterkommunikasjon (60 studiepoeng).

Praktisk-pedagogisk utdanning i formgiving, kunst og håndverk (60 studiepoeng) omfatter følgende fagplaner:
- Fagplan for pedagogikk (30 studiepoeng) i praktisk-pedagogisk utdanning.
- Fagplan for fagdidaktikk (30 studiepoeng) i formgiving, kunst og håndverk i praktisk-pedagogisk utdanning.
- Fagplan for praksisopplæring (12 uker) i praktisk-pedagogisk utdanning.

Praktisk-pedagogisk utdanning i drama og teaterkommunikasjon (60 studiepoeng) omfatter følgende fagplaner:
- Fagplan for pedagogikk (30 studiepoeng) i praktisk-pedagogisk utdanning.
- Fagplan for fagdidaktikk i drama og teaterkommunikasjon (30 studiepoeng) i praktisk-pedagogisk utdanning.
- Fagplan for praksisopplæring (12 uker) i praktisk-pedagogisk utdanning.

Innledning

Praktisk-pedagogisk utdanning i formgiving, kunst og håndverk (PPU) er et ettårig studietilbud. Utdanningen ble etablert i 1965 som ettårig lærerutdanningstilbud for kunsthåndverkere og kunstnere. Fra 2003 bygger studiet på Rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning.

Fagplanen er avdelingens konkretisering av gjeldende Rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning. Fagplanen er en kontrakt mellom høgskolen og PPU-studenten. Lærere i PPU, øvingslærere og studenter har et felles ansvar for å iverksette fagplanens intensjoner om å skape et inspirerende og inkluderende læringsmiljø.

PPU er et praksisbasert og yrkesrettet studium som tar utgangspunkt i at studentene har fullført sin høgere kunstfaglige utdanning.

Studiets nære forbindelse med yrkeslivet krever at studenten forplikter seg til og tar ansvar både for egen utvikling og samarbeid i grupper. Det blir stilt krav til frammøte og aktiv deltakelse i studiet.

Kompetanse

Studiet kvalifiserer for lærerarbeid, undervisning i kunst og håndverk i grunnskolen og i formgivingsfag i videregående opplæring. Utdanningen kvalifiserer også for annen faglig/pedagogisk virksomhet som for eksempel voksenopplæring og kunst og kulturskoler.

De ferdig utdannede lærernes status i skoleverket blir fastlagt på grunnlag av omfanget av den kunstfaglige utdanningen sammenholdt med PPU.

Søkere til studiet som tas opp på grunnlag av realkompetanse får ikke uten videre undervisningskompetanse for skoleverket. For tilsetting i undervisning i grunnskolen (5.-10. klassetrinn) og videregående skole kreves enten bestått allmennlærerutdanning, faglærerutdanning, yrkesfaglærerutdanning eller universitets- og/eller høgskoleutdanning som samlet utgjør minst 80 vekttall/240 studiepoeng inklusive pedagogisk utdanning (jfr. kap. 14 i forskrift til opplæringsloven).

Skikkethetsvurdering

Etter lov om universiteter og høyskoler omfattes praktisk-pedagogisk utdanning av skikkethetsvurdering. Dette innebærer at alle studenter i utdanningen er gjenstand for løpende skikkethetsvurdering gjennom hele læringsløpet. For mer informasjon, se avsnittet "Lærerskikkethet", under.

Opptaksgrunnlag

Til praktisk-pedagogisk utdanning i formgiving, kunst og håndverk (60 studiepoeng) kreves 3-årig høgere utdanning innen visuelle kunstfag og/eller designfag. To av de tre årene må bygge på hverandre.

Det kan søkes om opptak på bakgrunn av realkompetanse. Søknader om opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere både generell studiekompetanse og visuell kunstfaglig og/eller designfaglig kompetanse tilsvarende 3 års slik høgere utdanning.

Til praktisk-pedagogisk utdanning i drama og teaterkommunikasjon kreves 2-årig høgere drama- og/eller teaterfaglig utdanning (høgskolekandidatur) eller tilsvarende høgere dramafaglig utdanning (120 studiepoeng). De to årene må bygge på hverandre.

Omfang

Studiet har et omfang på 60 studiepoeng og er organisert som heltidsstudium over ett studieår.

Mål - målområder

Studiet skal bidra til å utvikle en helhetlig lærerkompetanse som gjør studenten i stand til å utføre lærerarbeid og utvise skjønn i klasserom, skole og samfunn. Lærerkompetansen består av følgende kvaliteter:

- faglig kompetanse;
- didaktisk kompetanse;
- sosial kompetanse;
- yrkesetisk kompetanse;
- endrings-/utviklingskompetanse.

Studiet har følgende tre målområder:

Målområde 1, Læreren og eleven
Målområdet omfatter den daglige opplæringen i klasserom og verksted. Kjerneoppgavene er planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og vurdering av læringsmiljø og elevens læring. Den didaktiske kompetansen som har sitt tyngdepunkt i dette målområdet, inkluderer evnen til å analysere egne erfaringer og videreutvikle opplæringen i samspill med elever/lærlinger, kolleger og andre.

Målområde 2, Læreren og organisasjonen
Målområdet omfatter organisasjons-, ledelses- og samarbeidsoppgaver som ligger utenom den daglige opplæringen, men som legger viktige rammer for denne. Dette krever forståelse for skolens/virksomhetens mål og egenart som læringsarena og arbeidsplass. Utdanningen skal også fremme

evne og vilje til å videreutvikle organiserings- og ledelsesformene og den kulturen som ligger til grunn for disse.

Målområde 3, Læreren og samfunnet
Målområdet omhandler samspillet mellom samfunnsutviklingen, opplæringens verdigrunnlag, faget/yrket og pedagogisk praksis. Læreren må kunne begrunne og utvikle sin faglige og fag-/yrkesdidaktiske forståelse og pedagogiske praksis ut fra et samfunnsperspektiv.

Oppbygging og organisering av studiet

Studieåret er 10 måneder (40 uker). Undervisningstilbudet beregnes ut fra 26 uker til undervisning, 12 uker til praksisopplæring og to uker til eksamen. Timetallsressursen til undervisning kan organiseres på ulike måter, men fordeles likt mellom pedagogikk og fagdidaktikk. Praksisopplæringen inkluderer for- og etterarbeid, og er på 12 uker. Praksisopplæringen omfatter både grunnskolen og videregående opplæring.

Organiseringen av studiet skal ivareta utvikling av en helhetlig lærerkompetanse. For å ivareta dette, bør studiet i perioder organiseres i tverrfaglige prosjekter, f. eks omkring praksis. Lærerne i pedagogikk, fagdidaktikk og praksis bør samarbeide for at utdanningen skal framstå som en helhet. Faglærere og studenter skal løpende vurdere og justere studiets organisering med henblikk på studentenes danningsprosess til læreryrket.

Pedagogikk

Pedagogikkfaget handler om spørsmål knyttet til utvikling, læring, undervisning, oppdragelse og sosialisering. Som vitenskapsfag er det svært mangfoldig og består av deldisipliner som bl a filosofi, idéhistorie, skolehistorie, didaktikk, sosiologi og psykologi.

Generelt er pedagogikkfaget verdi-, kultur- og samfunnsorientert. Mange av spørsmålene faget tar opp reflekterer ulike oppfatninger både innenfor vitenskap og samfunn om hva som er gode oppvekstvilkår, god undervisning og god oppdragelse. Fagets tilknytning til praksisopplæringen er sterk. Didaktikken har derfor en sentral plass i studiet.

Rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning framhever fem områder som sentrale aspekter av lærerens yrkeskunnskap. Ved siden av solid kunnskap i det yrkesfaglige basisfaget omfatter lærerens kvalifikasjoner didaktisk kompetanse, sosial kompetanse, yrkesetisk kompetanse og endrings- og utviklingskompetanse. Pedagogikkfaget vil sammen med de øvrige fagene i utdanningen og praksisopplæringen bidra til studentenes profesjonelle danning slik at de utvikler nødvendig pedagogisk dømmekraft og handlingskompetanse i forhold til utfordringene i læreryrket i dagens og morgendagens samfunn.

Kunnskapen studentene skal bli fortrolige med i pedagogikkfaget skal relateres til fagområdet utdanningen sikter mot slik at lærerutdanningen samlet framstår som en helhet.

Mål

Studiet i pedagogikk skal bidra til å utvikle profesjonelt skjønn og handlekraft ved at studenten skaffer seg den pedagogiske kunnskap, innsikt, ferdighet og yrkesetiske kompetanse som er nødvendig for å kunne planlegge, lede og vurdere læreprosesser og undervisning, kunne delta i ledelses- og samarbeidsoppgaver i skolen som organisasjon, utvikle en reflektert holdning til utdanningssystemet og kunne ta initiativ til og delta i pedagogisk utviklingsarbeid.

Innhold

Innholdet i pedagogikkstudiet er i følge rammeplanen strukturert i tre sentrale målområder:
- Læreren og eleven.
- Læreren og organisasjonen.
- Læreren og samfunnet.

Disse områdene må ikke oppfattes som strengt atskilte, men bør sees i sammenheng. Studenten har ansvar for egen læring i forhold til målområdene. Alle sentrale aspekter ved målområdene behandles nødvendigvis ikke i undervisningen, men er faglige områder som skal dekkes gjennom pensumlitteraturen og den enkelte students studiearbeid.

Læreren og eleven

Elevens læring og utvikling er et sentralt mål for lærerens virksomhet. Målområdet omfatter den psykologiske, sosiologiske og didaktiske basis for lærerens arbeid og refleksjoner i møte med barn, unge og voksne med ulike forutsetninger og kulturell tilhørighet.

Gjennom arbeidet med dette målområdet skal studenten
- skaffe seg kunnskap om utvikling og læring hos elever på ulike alderstrinn og med ulik bakgrunn og være i stand til å tilpasse undervisningen til den enkelte elev og skape konstruktive læringsprosesser i et inkluderende og stimulerende læringsmiljø;
- utvikle kompetanse i å planlegge, lede og vurdere læringsprosesser og kunne reflektere kritisk over egen praksis;
- skaffe seg et faglig grunnlag for å kunne bidra til å identifisere særskilte behov for tilpasset opplæring knyttet til lærevansker og/eller sosiale og emosjonelle vansker;
- tilegne seg varierte arbeidsmåter;
- kunne reflektere over lærerens rolle som forbilde, formidler og veileder, kunne reflektere over egne holdninger og være innstilt på å videreutvikle sin lærerprofesjonalitet.

Eksempel på tema:
- Utvikling i et individuelt, sosialt og kulturelt perspektiv.
- Barndom og oppvekst i historisk perspektiv.
- Estetisk utvikling og danning.
- Fantasi og kreativitet.
- Barne- og ungdomskultur.
- Etnisk mangfold i klasserommet/skolen.
- Elevers medvirkning og ansvar for egen læring og elevveiledning.
- Klasseledelse og samspill i klasserommet.
- Planlegge, lede og vurdere læringsprosesser.
- Problematferd (mobbing, uro, rusproblematikk).
- Barn og unge i kritiske livssituasjoner, emosjonelle vansker.
- Tilpasset opplæring, likestilling, likeverd.
- Elevobservasjon og elevvurdering.
- Den kompetente lærer.

Læreren og organisasjonen

Læreren organiserer og deltar i pedagogisk arbeid og utviklingsarbeid i samarbeid med elever, kolleger, ledelse, foresatte og andre aktuelle deltakere. Målområdet omfatter kunnskaper om skolen som organisasjon, kommunikasjon og konfliktløsning og pedagogisk utviklingsarbeid.

Gjennom arbeidet med dette målområdet skal studenten
- Opparbeide kunnskap om skolens oppbygging som organisasjon og kjenne til aktuelle samarbeidsrelasjoner;
- Utvikle kunnskap, innsikt og ferdigheter i kommunikasjon, samarbeid og konfliktløsning og kunne anvende disse i dialog med elever, foresatte, kolleger, ledelse eller andre samarbeidspartnere;

- Kunne analysere egne og organisasjonens handlinger med tanke på endring og utvikling og skaffe seg fortrolighet i å bruke ulike metoder for å samle inn og bearbeide data i forbindelse med pedagogisk utviklingsarbeid.

Eksempel på tema:
- Skolen som organisasjon og læringsmiljø.
- Skoledemokrati, samarbeidsoppgaver og samarbeidsrelasjoner.
- Kommunikasjon, samarbeid og konfliktarbeid for eksempel kollegaveiledning.
- Pedagogisk praksis som utviklingsarbeid, skoleutvikling.
- Problemstillinger og metoder knyttet til utviklingsarbeid.

Læreren og samfunnet
Lærerkompetanse kjennetegnes bl.a. av evnen til å kunne innta et metaperspektiv på de mange og sammensatte oppgavene som læreryrket innebærer. Målområdet tar for seg opplæringens verdigrunnlag, samspillet mellom skole og samfunn, lærer- og elevrollen i historisk perspektiv og yrkesetiske problemstillinger.

Gjennom arbeidet med dette målområdet skal studenten
- Kunne gjøre rede for verdigrunnlag og overordnede mål for det norske opplæringssystemet og reflektere over forholdet mellom dette og egen pedagogisk praksis;
- Kunne forstå endringer i lærer- og elevrollen ut fra et historisk, filosofisk og samfunnsmessig perspektiv og kunne drøfte samspillet mellom skole og samfunn;
- Skaffe seg innsikt i skolen som samfunnsinstitusjon og kulturbærer og reflektere over sin samfunnsoppgave som lærer;
- kunne drøfte spørsmål knyttet til læreplananalyse og kunne trekke konsekvenser for egen pedagogisk praksis;
- kunne gjøre rede for hvordan ulike sosialiseringsfaktorer i samfunnet kan ha konsekvenser for elevens utvikling og kunne trekke pedagogiske konsekvenser;
- Kunne diskutere yrkesetiske problemstillinger i forhold til egen undervisning, elevens læring og opplæringens sammenheng.

Eksempel på tema:
- Skolen i historisk og idéhistorisk perspektiv.
- Skolens mål, oppgave og innhold.
- Skolens kulturbevarende og kulturskapende funksjon.
- Læreplananalyse.
- Lærerens rolle og oppgave på bakgrunn av lovverk og læreplan.
- Yrkesetiske problemstillinger.
- Skolens oppgaver og muligheter i forhold til kulturelt mangfold og nasjonalt fellesskap.
- Verdier og oppgaver i estetisk danning.
- Aktuell skolepolitisk debatt.
- Pedagogikk og samfunn.

Organisering og arbeidsmåter
For å realisere målene i pedagogikkstudiet kreves et kontinuerlig samspill mellom praksisorienterte erfaringer, tilegnelse av relevante begreper og teorier og refleksjon. Dette innebærer et nært samarbeid med fagdidaktikken og praksisfeltet, bl a i form av forberedelse til praksisopplæringen, oppfølging underveis og etterarbeid. Arbeidet med teoristoff skal søkes integrert i praksisopplæringen, og studentenes praksiserfaringer skal føres tilbake til pedagogikkundervisningen og tjene som ett utgangspunkt for tilegnelse av begreper og teori.

Arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert læring og kollokviegrupper kan bidra til dette, og må derfor ha en sentral plass i studiet. Disse arbeidsformene er sentrale i grunnskolen og videregående

opplæring. Også av den grunn må studentene få erfaring med slike arbeidsformer. Kollokviegruppene kan bidra til å realisere målet om læreren som reflektert praktiker og om et læringsmiljø preget av stor studentaktivitet. I tillegg bør ulike opplevelsesorienterte arbeidsformer som situasjonsbeskrivelser, rollespill o l inngå i pedagogikkstudiet slik at teoristoffet gjøres levende og belyses fra ulike vinkler.

Den undervisningen studentene opplever når de studerer pedagogikk bør tjene som modell i forhold til å ivareta viktige didaktiske prinsipper som medansvar og deltaking i planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning og veiledning.

Praksisorientering, problemorientering, opplevelsesorientering og medbestemmelse kan være oppsummerende stikkord for studentenes læreprosess og for valg av organiserings- og arbeidsformer i pedagogikkstudiet.

Arbeidsmåter

Gjennom hele studiet skal det benyttes arbeidsformer som utvikler kompetanse for læreryrket.

Pedagogikkstudiet kan karakteriseres som prosessorientert i den forstand at hver enkelt student følges opp og utfordres gjennom hele studieforløpet. Det kan også betegnes som samspillsorientert fordi det legges vekt på samarbeid i grupper utfra bestemte oppgaver. Videre skal studiet være erfaringsbasert, der de viktigste erfaringene hentes ut fra praksis, gruppearbeid, diskusjoner eller situasjoner beskrevet i pedagogisk litteratur og der teori og forskning kan bidra til å kaste lys over disse erfaringene og skape rom for refleksjon og handling. Det vil i stor grad nyttes prosjektarbeid som metode i tillegg til andre arbeidsformer for å ivareta disse tre aspektene.

Studentene skal gjennom ulike arbeidsformer som skriftlige oppgaver, muntlige presentasjoner, gruppediskusjoner o.s.v. utvikle refleksjonsevne, formidlingsferdighet, vurderingsevne og handlingsdyktighet.

Selvstudium og ansvar for egen læring skal være et sentralt prinsipp i studiet, samtidig som alle studenter har felles ansvar for arbeid i grupper. Det forutsettes at studentene deltar aktivt i undervisningssituasjoner og i gruppearbeid og bidrar til å skape et konstruktivt og læringsfremmende miljø, faglig og sosialt.

I pedagogikk vil undervisningen basere seg på veksling mellom muntlig, skriftlig og praktisk arbeid. Forelesningene danner grunnlaget for teoretiske og praktiske oppgaver som utføres individuelt, i gruppearbeid og som prosjektarbeid. Gruppearbeid og didaktisk drøfting vil være en naturlig del av undervisningen.

Forsøks- og utviklingsarbeid er en viktig del av lærerutdanningen. Studentene skal utvikle kompetanse til å kunne gå inn i skolen og være forberedt for selv å kunne bidra til fornying og utvikling av læringssituasjoner.

Obligatorisk tilstedeværelse og arbeidskrav

Obligatorisk tilstedeværelse i undervisningen

Studiet omfatter følgende undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse:

- Praksisplanlegging og praksisrefleksjon.
- Framlegging, drøfting og vurdering av skriftlige og muntlige oppgaver i studiet.

Se undervisningsplanen for nærmere informasjon.

Sykdom fritar ikke for tilstedeværelse og aktiv deltakelse i undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om dette. Studenter som har mer enn 20 prosent fravær i undervisnings- og

veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse, får ikke anledning til å avlegge eksamen. Studenter som står i fare for å overskride fraværskvoten, får skriftlig melding om dette.

Fravær fra undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse beregnes på grunnlag av samlet fravær i høst- og vårsemesteret.

Arbeidskrav
Innfrielse og godkjenning av arbeidskrav danner forutsetningen for å få avlegge eksamen. Arbeidskrav vurderes til Godkjent/Ikke godkjent. Arbeidskrav skal være innfridd innen fastsatt(e) frist(er). Gyldig fravær dokumentert ved for eksempel legeerklæring, fritar ikke for innfrielse av arbeidskrav. Studenter som på grunn av sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak ikke innfrir arbeidskrav innen fristen, kan få forlenget frist. Ny frist for innfrielse av arbeidskrav avtales i hvert enkelt tilfelle med den aktuelle læreren.

Studenter som får vurderingen "Ikke godkjent" på hele eller deler av arbeidskravet avtaler selv ny vurdering av det aktuelle arbeidskravet med faglærer.

Alle arbeidskrav må være innfridd og resultat godkjent senest fire uker før individuell skriftlig eksamen.

Følgende arbeidskrav må være innfridd av studenten og resultatet godkjent av høgskolen før eksamen kan avlegges:
- En muntlig framlegging over et pedagogisk tema (individuelt eller i grupper).
- En individuell skriftlig oppgave som vurderes av medstudenter og deretter evnt. forbedres av studenten (se avsnittet "Vurdering i læringsløpet").
- Presentasjon og drøfting av prosjektoppgave i grupper (se avsnittet "Vurdering i læringsløpet").
- To skriftlige grupperapporter; hvorav én knyttet til grunnskolen og én til videregående skole. Det blir formulert oppgaver som integrerer pedagogikk, fagdidaktikk og praksis. Oppgaven skal inneholde både en gruppebesvarelse og en individuell del. Praksisveilederne godkjenner rapportene som leveres i to eksemplarer. Det ene eksemplaret sendes til øvingslærer.
- To muntlige grupperapporter; hvorav én knyttet til grunnskolen og én til videregående skole. Det blir formulert oppgaver som integrerer pedagogikk, fagdidaktikk og praksis. Praksisveilederne godkjenner fremføringene.

Se undervisningsplanen for nærmere informasjon.

Innfrielse av arbeidskravene i pedagogikk danner ett av grunnlagene for skikkethetsvurdering av studenten.

I tillegg til arbeidskravene nevnt over, kan det bli gitt skriftlige og muntlige oppgaver og oppgaver som gir trening for lærerrollen (for eksempel samarbeidsoppgaver som diskusjoner og rollespill). Disse er ikke obligatoriske, men er viktige for studentens læring og utvikling i studiet. Studentene må regne med mye selvstudium og bør disponere tiden effektivt i forhold til lesing, forberedelse av oppgaver og praktiske seminarer og utarbeidelse av undervisningsmateriell. Perioder i planen som kalles for studiedager er blant annet ment å brukes til denne type forberedelser.

Undervisningsplan
Undervisningsplan utarbeides med utgangspunkt i fagplanen. Denne gir nærmere informasjon om blant annet krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse i undervisningen, tidspunkt for dette og arbeidskrav. Undervisningsplanen gir også nærmere informasjon om tidspunkt for vurdering i læringsløpet. Undervisningsplan deles ut ved semesterets/studiets begynnelse.

Praksisopplæring
Se fagplan for praksisopplæring i praktisk-pedagogisk utdanning (12 uker).

Vurdering

Forutsetningen for å få avlegge eksamen (avsluttende vurdering) er:
- at alle arbeidskrav er innfridd og resultat godkjent,
- at studenten ikke har mer enn 20 prosent fravær i undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse (se avsnittet "Obligatorisk tilstedeværelse og arbeidskrav", over).

Ved vurdering i læringsløpet og i forbindelse med avsluttende vurdering benyttes en karakterskala fra A til E for bestått (A er høyeste karakter og E er laveste) og F for ikke bestått.

Vurderingen skal fokusere studentenes aktive innsats for å skaffe seg pedagogisk kompetanse, yrkesetisk kompetanse, sosial kompetanse og utviklings- og endringskompetanse i pakt med utdanningens mål (jfr. Del 1 i rammeplan og forskrift for praktisk-pedagogisk utdanning). Vurderingen vektlegger studentenes evne til å beskrive, analysere, drøfte og begrunne sitt syn på pedagogiske spørsmål.

Vurdering i læringsløpet og avsluttende vurdering foretas på grunnlag av følgende kriterier:
- at studenten tolker, avgrenser og presiserer oppgaveteksten, redegjør for og forklarer sentrale begreper;
- at studenten disponerer stoffet i forhold til oppgaveteksten og viser en klar struktur ("rød tråd") i besvarelsen;
- at studenten dokumenterer pedagogisk kunnskap og innsikt i en klar skriftlig/muntlig form;
- at studenten bruker eventuelt erfaringer fra praksisfeltet som er relevante og tilstrekkelige i forhold til oppgaveteksten;
- at studenten gir uttrykk for selvstendig refleksjon vedrørende temaet som behandles og grunngir dette;
- at studenten viser ferdighet i logisk og faglig holdbar argumentasjon.

I arbeidet med de ulike målområdene stilles det krav om dokumentasjon i form av skriftlige eller muntlige framstillinger. Det skal være sammenheng mellom mål, innhold, arbeidsformer og vurdering i studiet. Vurderingen skal være en del av selve læringen og et middel for den enkelte student til å utvikle forståelse for målet med studiet og til å skaffe seg innsikt i egne forutsetninger for læreryrket. Erfaring med forskjellige former for vurderingsarbeid er viktig i kvalifisering for læreryrket.

Både studenter og lærere skal vurdere studieopplegg og studiemiljø med sikte på videre utvikling av studiet. Dette gir viktig erfaring for framtidig yrkesrolle. Alt vurderingsarbeid bør skje på en måte som stimulerer til drøfting, refleksjon og videre utvikling.

Vurdering i læringsløpet

Følgende skriftlige oppgaver er gjenstand for vurdering i læringsløpet:
- En prosjektoppgave i grupper. Utarbeidingen av prosjektrapporten beregnes til 10 virkedager og skal ikke overskride 20 maskinskrevne sider. Resultatet av vurderingen i læringsløpet teller 1/3 av sluttkarakteren i pedagogikk (se avsnittet "Avsluttende vurdering", under).
- En individuell skriftlig oppgave med omfang fem til seks maskinskrevne sider. Oppgaven vurderes av faglærer i pedagogikk. Resultatet av vurderingen i læringsløpet teller 1/3 av sluttkarakteren i pedagogikk (se avsnittet "Avsluttende vurdering", under).

Informasjon om tidspunkt for vurdering i læringsløpet finnes i undervisningsplanen. Vurderingen i læringsløpet gjøres av faglærer i pedagogikk. En faglig tilbakemelding fra faglærer er del av vurderingen.

Studenter som på grunn av sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak under utarbeidelsen av prosjektoppgaven ikke har gjennomført prosjektet, har anledning til å erstatte gruppeprosjektet med en individuell prosjektoppgave. Utarbeidingen av oppgaven beregnes til 10 virkedager og skal ikke overskride 15 maskinskrevne sider. Skriftlig søknad sendes avdelingsadministrasjonen sammen med

dokumentasjon av de(t) forhold som begrunner søknaden. Ny frist for levering av individuell prosjektoppgave vil bli gitt. Dersom formell vurdering forhindres på grunn av lengre tids sykdom, kan slik vurdering gjennomføres i forbindelse med utsatt/ny eksamen.

Studenter som ikke har levert oppgaver og fått gjennomført vurdering i læringsløpet til fastsatt(e) frist(er) og som ikke kan vise dokumentasjon for sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak, får ikke gjennomført slik vurdering. Studenten blir registrert som trukket under eksamen, og har da brukt ett eksamensforsøk. Fem timers individuell skriftlig eksamen kan ikke avlegges før vurdering i læringsløpet er gjennomført med resultat E eller bedre. For å få utskrevet vitnemål for fullført og bestått studium/utdanning, må vurdering i læringsløpet samt fem timers individuell eksamen være gjennomført med karakter E eller bedre.

Oppmelding til utsatt/ny eksamen gjøres skriftlig. Vilkårene for å gå opp til utsatt/ny eksamen er behandlet i *forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo*. Nærmere informasjon om oppmelding til og tidspunkt for utsatt/ny eksamen finnes på nettstedet "Eksamen" på www.hio.no.

Avsluttende vurdering

Avsluttende vurdering omfatter følgende komponenter som utgjør grunnlaget for sluttkarakteren:

1. ***Vurdering i læringsløpet***: en individuell skriftlig hjemmeoppgave (se avsnittet "Vurdering i læringsløpet", over). Oppgaven vurderes av faglærer i pedagogikk og teller 1/3 av sluttkarakteren.
2. ***Vurdering i læringsløpet***: en prosjektoppgave i grupper (se avsnittet "Vurdering i læringsløpet", over). Oppgaven vurderes av faglærer i pedagogikk og teller 1/3 av sluttkarakteren.
3. ***Fem timers individuell skriftlig eksamen***. Resultatet vurderes av intern og ekstern sensor. Denne komponenten teller 1/3 av sluttkarakteren.

Resultatet fra de tre komponentene i avsluttende vurdering slås sammen til én sluttkarakter som fremkommer på vitnemålet/karakterutskriften. Ved klage på gruppeeksamen, må alle gruppens medlemmer samtykke i klagen. Vurderingen i læringsløpet og individuell skriftlig eksamen resulterer i én sluttkarakter som fremkommer på vitnemålet. Det kan kun klages på delkarakterene som inngår i avsluttende vurdering.

Studenter som på grunn av gyldig fravær ikke avlegger én eller flere komponenter som inngår i ordinær eksamen, eller som får vurderingen F på én eller flere komponenter som inngår i slik eksamen, kan melde seg opp til utsatt/ny eksamen. Utsatt/ny eksamen arrangeres tidlig i påfølgende semester.

Oppmelding til utsatt/ny eksamen gjøres skriftlig. Vilkårene for å gå opp til utsatt/ny eksamen er behandlet i *forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo*. Nærmere informasjon om oppmelding til og tidspunkt for utsatt/ny eksamen finnes på nettstedet "Eksamen" på www.hio.no.

Ved fremstilling til *utsatt/ny* eksamen i delkomponenten individuell skriftlig eksamen avlegges ny 5-timers eksamen. Ved fremstilling til *utsatt/ny* eksamen i delkomponenten individuell skriftlig hjemmeoppgave, leveres tilsvarende oppgave. Utsatt/ny individuell skriftlig hjemmeoppgave leveres avdelingsadministrasjonen senest på dato for ny/utsatt eksamen. Utsatt/ny eksamen i delkomponenten individuell prosjektoppgave avlegges etter nærmere avtale med avdelingsadministrasjonen.

Lærerskikkethet

Lærerutdanningsinstitusjonen har ansvar for å vurdere om studenter som tar studiet som en del av faglærerutdanningen, er skikket for læreryrket. Studenter som viser liten evne i forhold til å mestre læreryrket, må så tidlig som mulig i utdanningen få vite hvordan de står i forhold til kravene om lærerskikkethet og eventuelt få råd og veiledning til å bedre disse forholdene eller få råd om å avslutte utdanningen. Konkrete beslutninger om skikkethet kan fattes gjennom hele studiet. Skikkethetsvurderingen må bygge på en helhetsvurdering som omfatter både faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer.

Forskrift om skikkethetsvurdering, se vedlegg 1.
Rundskriv om forskrift om skikkethetsvurdering, se vedlegg 2.

For nærmere informasjon om skikkethet, skikkethetsvurdering og regelverk om dette, se også www.hio.no/skikkethet

Pensum

Pensum utgjør om lag 2000 sider hvorav kjernepensum utgjør ca. 1650 sider. Om lag 350 sider er knyttet til ulike fordypningsområder og aktuelle artikler. Mindre justeringer av pensum godkjennes av studieleder.

Arneberg, P., & Overland, B. (2001). *Fra tilskuer til deltaker: om skoledemokrati, tilpasset opplæring og inkludering*. Oslo: NKS-forlaget.

Bergem, T. (2005). *Læreren i etikkens motlys* (pp. 21-113). Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Gjøsund, P., & Huseby, R. (1998). *To eller flere.* Kap. 2-5; 7-9. Oslo: NKS-forlaget.

Handal, G., & Lauvås, P. (1999). *På egne vilkår: En strategi for veiledning med lærere* (Rev ed.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Heggen, K., Øya, T. 2005. *Ungdom i endring: Mestring og marginalisering*. Oslo: Abstrakt forlag AS.

Helgeland, I. M. (2005). *Forebyggende arbeid i skolen - en pedagogisk utfordring: om barn med sosiale og emosjonelle vansker.* Kap. 2; 5; 7; 9; 10; 12. Oslo: Kommuneforlaget.

Hiim, H., & Hippe, E. (2006). *Læring gjennom opplevelse, forståelse og handling: en studiebok i didaktikk*. 2. utgave. Oslo: Gyldendal.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: Hva og hvorfor?* Kap.: Kreativitet. Bergen: Fagbokforlaget.

Imsen, G. (2005). *Elevens verden: innføring i pedagogisk psykologi.* Kap.: 5; 10-11; 14-16. 4. utgave. Oslo: Tano Aschehoug.

Kvernbekk, T. (2001). *Pedagogikk og lærerprofesjonalitet.* Kap. 2; 5; 7; 9. Oslo: Gyldendal akademisk.

Aasen, J. 2003. *Flerkulturell pedagogikk: En innføring*. Kap. 1-5; 7. Oplandske bokforlag.

Kompendium

Cunningham, H. (1996). Barn og Ungdom. In *Barnets århundre*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Hellesnes, J. (1992). Ein utdana mann og eit dana menneske. In E. L. Dale (Red.), *Pedagogisk filosofi*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Hundeide, K. (2001). Det intersubjektive rommet. In O. Dysthe (Red.), *Dialog, samspel og læring*. Oslo: Abstrakt forlag.

Kolstad, A. 2003. Skolens innhold og utseende, betydningen av kreativitet og estetikk. I: P. Østerud og J. Johnsen (red.). *Leve skolen: Enhetsskolen i et kulturkritisk perspektiv*. Oplandske bokforlag.

Løvlie, L. 2002. The promise of Bildung. I: Journal of Philosophy of Education. Special issue: Educating Humanity: Bildung in Postmodernity (Edited by Lars Løvlie, Klaus Peter Mortensen and Sven Erik Nordenbo). Volume 36.- Issue 3 August 2002. p 467-487.

Selmer-Olsen, I. (1997). Barnas egen kultur - et mål og et redskap. In T. Birkeland & R. Gunvor (Reds.), *Barns kultur*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

Vaage, S. (2001). Perspektivtaking, rekonstruksjon av erfaring og kreative læreprosesser: George Herbert Mead og John Dewey om læring. In O. Dysthe (Red.), *Dialog, samspel og læring.* Oslo: Abstrakt forlag.

Offentlige dokument

Læreplaner

Læreplanverket for Kunnskapsløftet. 2006.

Stortingsmeldinger og lover

Kulturdepartementet, & Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet. (1995). *Broen og den blå hesten*. Oslo: Kulturdepartementet: Kyrkje- utdannings- og forskningsdepartementet.

Kultur- og kirkedepartementet, & Den kulturelle skolesekken. (2003). *Den kulturelle skulesekken St.meld. nr 38 (2002-2003)*. Oslo: Departementet.

Norge. (2005). *Lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) med endringer, sist ved lover av 17. juni 2005 nr. 105 og 106 samt forskrifter*. Oslo: Cappelen Akademisk.

Pensumliste pr. 18. april 2007